

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus sacerdotalis d' sacrame[n]tis: deq[ue] diuinis
officiis: et eoru[m] administrat[i]o[n]ibus**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1512

VD16 N 1517

Baptism[us] quo diffiniat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30634

De sacramento

ipsi accidentalibus. Tertio de ipsi
cautelis. Quā triplicē consideratio
nē circa quolibz sacm̄ in p̄nti tra/
ctatu seruabim⁹.

Baptism⁹ quō diffiniat⁹.

Diffinitur

aut sic. Baptism⁹ ē ab
lutio corporis exteri⁹ sa/
cta sub forma v̄boꝝ p̄cepta. Qui
qz v̄o sunt d̄ substantia baptismi.
Primum ē intentio: r̄ussic̄ ḡn̄alis. s.
qz baptizans intendat illd̄ facere qd̄
facit eccl̄ia: meli⁹ t̄m̄ ē si fiat sp̄cial̄ i
tentio. s. vt baptizans intendat qz
baptizand⁹ m̄det̄ in an̄ia a pctō.
Similit̄ requirit̄ intentio illi⁹ qz ba/
ptizat̄ si ē adult⁹: qz inuit⁹ nō reci/
peret sacramentū. vt d̄ i c. mato/
res. d̄ baptismō et ei⁹ effectu: circa
f̄s̄. Scdm̄ ē fides ipsi⁹ baptizan/
di: qz in adult⁹ requirit̄ fides p̄ria/
sed in puulis aliena: qz puuli ba/
ptizant̄ in fide eccl̄ie. Tertiu⁹ est ex/
p̄ssio vocalis forme a ch̄o institu/
te/ qz est hec: Ego te baptizo in nō
mine patris et filij et sp̄s̄s̄cti. Circa
cui⁹ p̄lationē videat̄ baptizās ne
aliquā dictionē obmittat: nec etiā
addat aliquā v̄ltra: vel ne transpo/
nat dictionē/ vel cōmutet aliq̄liter
nomina p̄sonaz. Vñ si diceret̄: in
noie genitoris et geniti et p̄cedent̄
ab vtroqz/ nō ēet baptism⁹. Item
dū ēet cū eo sic in alijs dubijs: ex
nō d̄z obmitti illd̄ p̄nomē in p̄nci
pio positū. s. ego: qz h̄ nō sit de for/
ma q̄tū ad n̄citatē sacramēti/ sed
ita qz talis baptizaret̄ bis v̄bis:

ex p̄stitutionē eccl̄ie: peccaret tamē
omittēs/ q̄uis ibi ēet baptismus.
Ita notat̄ de baptismō et ei⁹ effe/
ctu. c. j. vbi etiam d̄z: imergēs pue/
rū/ et dicēs In nō. p. et fi. et spi. et p̄
termittēs/ ego te baptizo: nō ē ba/
ptism⁹. Greci autē et rutem dicūt
qz exp̄ssio mistri. s. ego/ nō sit d̄ ne/
cessitate forme: qz ex eo baptism⁹
efficaciā nō h̄z. Sed p̄sona recipi/
ens ē de necessitate forme: qz act⁹
ad recipientē terminat̄. Jō diffi/
rūt a nobis i forma q̄tū ad tria.
Primo: qz p̄sonā mistri non exp̄/
munt/ ad remouendū dubiū p̄mi/
tiue eccl̄ie qz efficaciaz attribuebat
baptizati. vt p̄. j. Cor. iij. Scdo/
qz fecant actū sub tertia p̄sona cū
optatiuo mō vel coniuuctiui: vt
baptizet̄ seruus ch̄i. Tertio/ p̄so/
nā baptizati in nō exp̄mūt: vt d̄ i
ctum ē. Vtqz ipsi h̄ mutent de sub/
stātia forme ita vt opteat rebapti/
zare/ non ē determinatū: sed certū
est qz n̄ra forma ē melior. Nec san/
ctus L. bo. di. iij. q. ij. ar. j. Et h̄ in/
p̄mitiua eccl̄ie ex sp̄ciali p̄silio sp̄s̄
s̄cti baptizauerūt in noie ch̄i: et p̄/
pter modū significādi: qz qd̄amō
fm̄ Amb. tota trinitas in h̄ noie i/
telligit̄: et p̄ reuerentiā fecati vt il/
lud nomē celebre et v̄tuosū redde/
ret: Cessante t̄m̄ hac cā/ nā nō licet
sic baptizare s̄z theologos. Si qz
t̄m̄ ēet baptizat⁹ in noie ch̄i/ faciē
ab vtroqz/ nō ēet baptism⁹. Item
dū ēet cū eo sic in alijs dubijs: ex
nō d̄z obmitti illd̄ p̄nomē in p̄nci
qz nō ēet simpliciter determinatū per
eccl̄iam talē baptismū non valere:
ma q̄tū ad n̄citatē sacramēti/ sed
ita qz talis baptizaret̄ bis v̄bis:

baptismi

Si baptizat^o/es ego te n̄ baptizo: subr. vbi s̄ est. qz lotio ē materia si nōdū baptizat^o (s/ ego te bap. in n. p. z si. z spi. Et idem fiat qn̄ baptizant^r ruteni z greci: qz nō p̄stat illoz formā simpliciter nō valere: p̄sertim cū ecclia scit z tolerat eam/ nec expresse reprobat. Quartū qd̄ requirit ad substantiā baptismi est materia debita. s. ablutio per elementū aq̄ in toto corpore/ vel in parte digniori. Quirū q̄ illa ablutio fiat ab vno z codē tpe qn̄ forma v̄boz exprimit: ita q̄ vn̄ v̄ba pferat z eo tpe puez imergat. Ista autē imersio d̄z fieri trina vice: nisi necessitas magna suadeat aliud facere. vel si baptizand^o eēt adultus q̄ p̄ sacerdotē ter imergi nō p̄ot: tunc etiā sufficit trina aspersio aq̄: qd̄ ecclia in plurib^o loc^o seruat. Et in puulis p̄ ter picula q̄ accidere p̄nt circa totale imersionē puuli. Vñ graui^o peccaret q̄ semel tm̄ imergeret: qz s̄ ecclie p̄suetudinem faceret. Sciendū autē est q̄ s̄z Joannē parrhisien^o. sup. iij. dis. iij. c. iij. Aquā baptismi optet d̄ n̄citate eē sc̄rificatā: qz d̄ns p̄tactu sue mūdissime carnis vim regnatiuā aq̄s p̄tulit. S̄z tm̄ aq̄ debz eē simplex sic q̄ nō mutet sp̄s aq̄ q̄tū/ cūqz fiat cōmixtio. Vñ p̄t fieri baptism^o i luxiuo/ vel aq̄ maris/ vel sulphurea/ vel in aq̄ exp̄ssa mūde de luto. Et dico mūde exp̄ssa. i. li/ q̄de z apparent^r sic q̄ ibi appeat. v̄a aq̄: qz aq̄ ibibita spisso luto nō p̄t fieri p̄ueniēs materia hui^o sacramēti. Et hui^o rō s̄m doctores

subr. vbi s̄ est. qz lotio ē materia prima/ vel q̄si p̄ se fundamētū/ vel p̄s fundamētū ist^o sc̄rificationis. Aq̄ ar̄ ē materia remota. Vñ aq̄ imbibibita spongie vel spisso luto etiā si tāgit carnē: tm̄ nō est p̄ueniens materia ad baptismū: qz talis p̄tact^o nō est lotio. Et similiter i glacie nō ē lotioz in niue: eo q̄ nō est aq̄ fluida lotioni p̄ueniēs. Similiter aq̄ rosacea vel aq̄ exp̄ssa de florib^o/ vel brodium nimis spissum i q̄ plus est de pinguedine q̄s d̄ aq̄/ nec aq̄ mixta cum luto multo/ si militer vinū z salua/ aut etiā bois vna nō s̄nt p̄ueniēs materia baptismi: eo q̄ aq̄ ibi mutata est in aliā sp̄s. Vbi tm̄ nō tāta trāsmutatio esset aq̄: sic in brodio/ medone/ ceruisia/ et sic de alijs liq̄rib^o: dubitant q̄dam doctores non eē materiam ist^o sac̄ri. Ego tm̄ oino reprobo in istis liquorib^o fieri sacramētū p̄ defectum significationis. Aqua em̄ baptismi significat illam aquā que fluxit a latere ch̄i in cruce: q̄ fuit vera aq̄ clemētis/ z non miraculosa p̄ significationē baptismi. sic etiā z sanguis verus ibi p̄fluxit. Rō autē institutionis in isto elemento ē ex parte p̄uenientie: qz est frigida/ fluida/ lucida/ necessaria z cōmunis. Et he omnes p̄ uetates p̄ueniūt h̄mōi aq̄ in q̄ d̄z fieri baptism^o: q̄ est ad rep̄mendū feruorē cōcupiscentie: ad flectendū rigorē i obedientie: ad illustrandū charitatem fidei: ad introducendū viam

De sacramento

salutis. Item alia ratio: quia per baptismum ab his malis liberamur. scilicet ab imundicia/ignorantia/ et concupiscentia. ut patet ex proprietatibus aquae. scilicet puritate/ per quam mundamur: puritate/ per quam illuminamur: et frigiditate/ per quam ab aestu concupiscentie temperamur. Sit etiam baptismus in aqua ne quibus inopia alterius liquoris excusaret: et ne pro defectu periculum salutis homines incurrerent. Et ut inveniatur apud omnes communis materia baptismi.

Quod triplex est baptismus.

Reterea sci

perendum quod triplex est baptismus scilicet fluminis/ qui fit in aqua communi. Et talis liberat a pena et a culpa: et gratiam infundit in habitu: et characterem impmit. Alius est fluminis: qui tunc fit quando quis desiderat baptizari/ sed non habet per quem baptizetur. Talis in se de saluabitur: per determinatum est in decretali. apostolica. de presbytero non baptizato. Et idem patet per Augustinum. viij. li. de ciuitate dei. et li. iij. de unico baptismo. et per beatum Ambrosium. de obitu valentiniani. Et hoc delet culpam: et gratiam habet in usu in quo meritum consistit. Tertius est baptismus sanguinis: qui fit in martirio per christi nomine susceptum. ut patet de innocentibus. Et quidam dicunt etiam de latrone dextero. Sed non videtur esse verum: cum ille non possit dici martyr ex pena crucis: eo quod non per ueritatem/ aut iustitiam/ aut fidem christi sit/ sed per suis sceleribus passus est: sic

solum per fitet/ dicens: Nos quidem digna facti recipimus etc. Videtur ergo potius quod baptizatus est baptismis fluminis propter confessionem fidei quam habuit ad christum credens eum deum et hominem esse. Et iste baptismus ab omni tentatione liberat/ et confert statim premium: quia martyres statim euolant in caelum sine retardatione: sic patet de sancto stephano dicente: Video celos apertos. Actus. viij. Item in hoc sacramento quiddam est sacramentum/ ut est ablutio exterior in corpore. Quoddam res tantum/ ut gratia interior. Quoddam res et sacramentum/ ut character in anima. Et sic quod fidei baptizatus cum proposito peccandi mortalis/ nec attritus: vel quod errat in articulo fidei/ vel quod dicit sacramentum non valere: tantum recipit sacramentum/ et non saluatur. Qui vero desiderat baptizari/ et non habet per quem: recipit rem tantum/ et saluabitur. Qui vero recipiunt rem et sacramentum ut puuli/ exterior et interior mundantur: quia recipiunt exteriorem ablutioem in corpore/ et impressionem characteris in anima. Est autem character distinctio a characterem eterno/ impressus aie rationali secundum imaginem figurans trinitatem creatam. id est hominem/ trinitati creati. id est deo/ et distinguens a non signat/ secundum statum fidei. Et hoc est tantum dicere quod character est quidam qualitas seu signum signatiuum christi/ distinctiuum ab infidelibus/ et assimilatiuum fidelibus/ et dispositiuum ad gratiam. Et talis character est indelibilis potestate cognitue intellectus: in quo principaliter consistit imago: ex qua etiam homo habet quod sit homo: sicut ex appetitiua habet quod